

het 4^e gymnasium

Schoolondersteuningsprofiel

2017-2020

**ZORGEN MOET
JE DOEN**

NIET MAKEN

Loesje

Postbus 1045
6801 SA Arnhem
www.loesje.nl

Inhoud

Hoofdstuk 1:	Algemene gegevens en kengetallen
Hoofdstuk 2:	Profilering van de school
Hoofdstuk 3:	Aannamebeleid
Hoofdstuk 4:	Ondersteuningsaanbod: eerste lijn
Hoofdstuk 4.1:	betrokkenen bij eerstelijns-ondersteuning
Hoofdstuk 4.2:	eerstelijns leerlingenzorg
Hoofdstuk 5:	Ondersteuningsaanbod: tweede lijn
Hoofdstuk 5.1:	betrokkenen bij tweedelijns-ondersteuning
Hoofdstuk 5.2:	tweedelijns leerlingenzorg
Hoofdstuk 6:	Ondersteuningsaanbod: derde lijn
Hoofdstuk 6.1:	betrokkenen bij derdelijns-ondersteuning
Hoofdstuk 7:	Kwaliteit en evaluatie

Hoofdstuk 1: Algemene gegevens en kengetallen

Contactgegevens	Het 4 ^e Gymnasium Archangelweg 4 1013 ZZ Amsterdam 020 – 584 90 10 info@het4egymnasium.nl
Bereikbaarheid met openbaar vervoer	De school is bereikbaar per bus, nummers 248 en 48, halte Haparandaweg. Bus 22 stopt ook in de buurt door uit te stappen op de halte Oostzaanstraat. Daarnaast gaat er een pont vanaf Amsterdam-Noord naar de Westerdoksdijk.
Aantal leerlingen	Er gaan ieder jaar tussen de 800 en 835 leerlingen naar Het 4 ^e Gymnasium. Daarbij zitten er gemiddeld 27 leerlingen in een klas.
Denominatie	Het 4 ^e Gymnasium is een openbare school en onderdeel van het bestuur van de Onderwijsstichting Espritscholen.

Hoofdstuk 2: Profilering van de school

Missie van de school *Eigentijds gymnasiaal leren toegankelijk maken voor iedereen met een VWO-advies.*

Voor iedereen met een VWO-advies: Het 4^e Gymnasium spant zich in om de leerling- en medewerkerspopulatie een afspiegeling te laten zijn van de diversiteit van de Amsterdamse bevolking. We doen ons best ook leerlingen aan te trekken die anders niet voor een gymnasiumopleiding zouden kiezen.

Gymnasiaal leren: We leren leerlingen zelfstandig nadenken, complexe zaken op een flexibele wijze belichten en de wereld om zich heen benaderen vanuit eigen en andere perspectieven. Ze krijgen inzicht in en leggen verbanden tussen theorie en wat er om hen heen gebeurt.

Toegankelijk maken: In de begeleiding houden we rekening met de eigenheid van de leerling. Hieronder verstaan we de persoonlijkheid, achtergrond, overtuiging en talenten van iedere leerling. We stimuleren leerlingen zelf sturing te geven aan hun ontwikkeling en zetten didactische middelen in die hierbij aansluiten.

Eigentijds: We maken gebruik van in de praktijk bewezen en recente inzichten op didactisch en pedagogisch gebied en ontwikkelen die verder.

Visie van de school We leiden leerlingen op om samen met anderen, op eigen wijze vorm te geven aan de maatschappij. Daarvoor is enerzijds een sterke verbinding met je omgeving nodig. Daarom betrekken we de wereld om ons heen bij ons onderwijs en besteden we aandacht aan actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Anderzijds is individuele kwaliteit van belang. Ontwikkeling van en waardering voor eigenheid vereisen een veilige schoolcultuur. De school is trots op de diversiteit onder leerlingen en medewerkers

en wil deze behouden en stimuleren. Dit is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van leerlingen, ouders en medewerkers.

Het leren op school is op die diversiteit afgestemd en alleen mogelijk door samenwerking met elkaar, in en buiten de les. Dit is een wezenlijk onderdeel van onze cultuur en vormt het uitgangspunt voor de werkwijze van schoolleiding, medezeggenschapsraad, leerlingenraad en ouderraad.

Leerlingen en medewerkers maken keuzes, in de te volgen leerroute, in de manier waarop we met elkaar omgaan en in de activiteiten die naast de lessen worden ontplooid. Keuzes leren maken vereist kennis van jezelf, waarbij fouten maken en daarop reflecteren een wezenlijk onderdeel is van het leerproces.

De school ondersteunt de sociaal-emotionele en intellectuele ontwikkeling van iedere leerling, binnen de grenzen van de organisatie en de context van de missie. We bieden onder meer extra uitdaging en begeleiding bij het overkomen van obstakels in het leerproces. Van leerlingen verwachten we ontwikkeling in de mate van zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Van ouders verwachten we betrokkenheid bij de school en hun kind.

Hoofdstuk 3: Aannamebeleid

Aanmelding

Bij de aanmeldingsprocedure wordt de kernprocedure van de gemeente Amsterdam gevolgd. De kernprocedure is een afspraak tussen de gemeente en de scholen in Amsterdam over toelating en inschrijving van leerlingen bij de overstap van basisschool naar het voortgezet onderwijs. De regels uit de kernprocedure gelden voor alle leerlingen die in Amsterdam naar het voortgezet onderwijs gaan.

In de kernprocedure staat beschreven dat in groep 8, door de basisschool, een definitief advies over het niveau van de leerling gegeven wordt. Met dit advies gaat de leerling de open dagen van de scholen langs om een goed beeld te krijgen van het aanbod in Amsterdam. Van de basisschool krijgt de leerling een aanmeldformulier en in te vullen keuzelijst van VO-scholen. Na het bezoek van de scholen wordt hier een ranglijst van samengesteld.

Voor een plek op een school doen alle leerlingen mee met de centrale loting en matching. De loting is nodig omdat sommige scholen meer aanmeldingen van leerlingen krijgen dan ze kunnen plaatsen. Daarnaast zorgt deze loting ook voor eerlijke kansen voor ieder kind. Na de uitslag van de loting gaat de leerling naar een kennismakingsdag van de school. Je leert toekomstige klasgenoten en de mentor kennen.

Naast de kennismakingsdag worden er ook kennismakingsgesprekken met elke nieuwe leerling georganiseerd. Tijdens dit gesprek wordt naast een algemene kennismaking ook

gesproken over eventuele extra zorg en hoe de school hier mee om gaat. Indien nodig kan een extra gesprek met de zorgcoördinator gepland worden om hier dieper op in te gaan. Het ondersteuningsaanbod van de school staat beschreven in dit schoolondersteuningsprofiel.

Tussentijds instromen:

Leerlingen kunnen tussentijds instromen, mits er plek is en het 4^e Gymnasium voldoende grond ziet voor een succesvol verloop van de schoolloopbaan. Leerlingen die tussentijds instromen moeten voldoen aan dezelfde criteria als vanuit het basisonderwijs met de volgende aanvullingen:

- Een positief advies van de toeleverende school.
- Een overgangsrapport waarmee de leerling op de toeleverende school is toegelaten tot het betreffende schooljaar.
- Een vakkenpakket met Grieks en/of Latijn op de toeleverende school

Leerlingen die niet vanuit het primair onderwijs instromen krijgen de mogelijkheid om een dag mee te lopen met de toekomstige klas om kennis te maken met medeleerlingen en de sfeer op school.

Hardheidsclausule

Het 4^e Gymnasium mag ook leerlingen om zwaarwegende sociale of medische omstandigheden met voorrang toelaten, dit wordt ook wel de 'hardheidsclausule' genoemd (max. 2% per bestuur). Leerlingen die door extra onderwijs- of ondersteuningsbehoefte slechts op een beperkt aantal VO-scholen plaatsbaar zijn, zouden aanspraak kunnen maken op de hardheidsclausule.

Het is aan de VO-school om te beoordelen of het verzoek wordt gehonoreerd en de leerling voorafgaand aan de centrale loting en matching wordt geplaatst. Om aanspraak te maken op de hardheidsclausule, moet voor een bepaalde datum een schriftelijke aanvraag en onderbouwing worden opgestuurd naar de afdelingsleider onderbouw. De deadline voor de aanvraag wordt gecommuniceerd via de website van het 4^e Gymnasium.

Hoofdstuk 4 Ondersteuningsaanbod: eerste lijn

Basiszorg

Begeleiding van leerlingen op pedagogisch-didactisch en sociaal-emotioneel vlak binnen het voortgezet onderwijs vindt plaats op verschillende niveaus. De eerste verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de eerste lijn, die bestaat uit de vakdocenten en mentoren en wordt aangestuurd door de jaarlaagcoördinatoren. Het wordt ook wel gezien als de ondersteuning op klassenniveau.

In deze eerstelijnszorg vervult de mentor een belangrijke centrale rol. Op klassenniveau kunnen allerlei zaken aan de orde komen waar leerlingen in de dagelijkse praktijk tegenaan lopen en er is vaak aandacht voor het aanleren van algemene sociale vaardigheden en studievaardigheden. Veelal gebeurt dit in de mentorlessen, waar onderwerpen als plannen, structureren, leren leren, maar ook thema's als pesten, hoe ga je met elkaar om, hoe zit ik in mijn vel enzovoort aan bod komen.

De scholen van het Samenwerkingsverband hebben samen afgesproken welke ondersteuning iedere school in elk geval moet bieden. Dat noemen we de Amsterdamse basisondersteuning en deze is grotendeels terug te vinden in de eerste lijn.

Basisvoorziening

De school zal leerlingen met onderstaande onderwijs- en ondersteuningsbehoefte aannemen, in het kader van de basisvoorziening. Het 4^e Gymnasium biedt (eventueel in samenwerking met ketenpartners) ten minste preventieve en licht curatieve ondersteuning op de volgende gebieden:

- Nieuwkomers zonder beheersing van de Nederlandse taal: nee
- Nieuwkomers met beheersing van de Nederlandse taal: ja
- Disharmonische intelligentie: Ja
- Leerstoornis:
 - Dyslexie: ja
 - Dyscalculie: ja
 - Informatieverwerkingsproblemen: ja
 - Leerachterstanden in rekenen en taal: Ja
 - Didactische ondersteuning: ja
 - Informatieverwerkingsprobleem: ja
- Werkhouding:
 - Taakgerichtheid: ja
 - Aandacht en concentratie: ja
 - Motorische onrust: ja
 - Motivatieproblemen: ja
 - Planning en organisatie: ja

- Taalgebruik: ja
- Sociaal emotionele ontwikkeling:
 - Faalangst: ja
 - Teruggetrokken gedrag / geringe weerbaarheid: ja
 - Beperkte beheersing van sociale vaardigheden: ja
 - Moeite met grenzen / accepteert wel correctie: ja
 - Moeite met accepteren van gedragscorrecties: ja

Leerlingen met een zorgbehoefte uit onderstaande lijst worden geadviseerd zo snel mogelijk na bekendmaking van de matching contact met de zorgcoördinator van de school op te nemen.

- Fysieke beperkingen:
 - Slechthoortheid: ja
 - Blindheid: nee
 - Taal- en spraakproblemen: ja
 - Slechthoortheid: ja
 - Doofheid: nee
 - Motorische beperking: ja
 - Fijn motorische beperking: ja
 - Mobiliteit: rolstoelafhankelijk maar zelfredzaam: ja
 - Mobiliteit: rolstoelafhankelijk, niet zelfredzaam: nee
 - Mobiliteit: ondersteuning bij lopen maar zelfredzaam: ja
 - Mobiliteit: ondersteuning bij lopen, niet zelfredzaam: nee
 - Langdurig ziek: ja
- Aanpassingen ivm algemene dagelijkse behoeften:
 - Eten/drinken: ja
 - Toiletgang: ja mits zelfredzaam icm MiVavoorzieningen
 - Douche/aankleedruimte: ja mits zelfredzaam icm MiVa-voorzieningen
 - stoel/tafel: ja
 - Ruimte: nee
 - Bed: nee
 - Medicatieverstrekking: nee
 - Medische handelingen verrichten: nee
- Anders:
 - Stapelproblematiek: nee
 - Middelengebruik: ja
 - Ondersteuning thuissituatie: ja

Bepaling startsituatie

Naast de dossiergegevens die aangeleverd worden door de voorgaande school en de kennismakingsgesprekken nemen wij in klas 1 bij alle leerlingen de Diataal toets en een rekentoets af.

Hoe wordt de leerling gevolgd

Van leerlingen worden resultaten en aanwezigheid bijgehouden. De mentor observeert en voert gesprekken over

de ontwikkeling met de leerling. Leerlingen worden besproken op teamvergaderingen. Ook wordt in klas 2 wordt de Diataal toets afgenomen en neemt de GGD een enquête af. In klas 4 wordt opnieuw een enquête afgenomen. Ook wordt opnieuw een rekentoets afgenomen, ter voorbereiding op de (landelijke) rekentoets in klas 5 welke meetelt voor het eindexamen.

Er zijn periodiek gesprekken met ouders en leerlinggericht op prestaties en welbevinden waar ook de onderwijsbehoefte, gedrag en de thuissituatie onderwerp van gesprek kunnen zijn. Waar nodig wordt een plan van aanpak opgesteld.

Mentoren bespreken leerlingen met de mentor van het volgend schooljaar. Magister wordt gebruikt als middel om testuitslagen, gespreksverslagen en dergelijke te noteren.

Klassenplan

Als school hebben we gekozen voor een zachte landing op didactisch en pedagogisch gebied. Leerlingen moeten zich veilig voelen op onze school, in hun stamlokaal (alleen het eerste semester van het eerste leerjaar), met hun klasgenoten en hun mentor. In het klassenplan voor klas 1 is beschreven hoe wij dit in de eerste 16 weken organiseren.

Er zijn in het eerste leerjaar twee mentoruren in de week, zodat de band met de mentor goed opgebouwd kan worden. Werkvormen zetten wij in om het groepsproces te begeleiden.

Onder de zachte landing verstaan wij ook dat we leerlingen begeleiden bij het leren leren. We bouwen stap voor stap het repertoire op van de studievoordigheden en maken daar onderling afspraken over.

Voor de sociale vaardigheden en de studievoordigheden werken we naast de aandacht in de mentorlessen ook met vakoverstijgende plannen. In de eerste lesweken heeft elke week een opbouwend doel dat bij alle vakken aandacht krijgt.

Onderdeel van het klassenplan is ook zicht krijgen in het leerproces en niveau van de leerling. In de eerste week worden van elk vak twee cijfers gevraagd (die ook formatief tot stand kunnen zijn gekomen). Deze cijfers geven een beeld over de reproductie en vaardigheden van de leerlingen bij het beantwoorden van toetsen. Deze bevindingen worden na 8 weken besproken in een vergadering, waarna een bijspijkertraject op maat wordt gemaakt. In de volgende 8 weken is er elke week een bijspijkermoment in de vorm van pluslessen. Na weer 8 weken maken we opnieuw de balans op en stellen we het advies weer bij.

Hoofdstuk 4.1: betrokkenen bij eerstelijns-ondersteuning

Mentoraat

Elke leerling heeft een mentor: de mentor is de spil in de begeleiding bij het leren leren, leren leven en leren kiezen. De mentor kent de achtergrond van de leerling en is op de hoogte van de vorderingen op alle drie de begeleidingsterreinen. Naast zijn taak als begeleider van individuele leerlingen houdt de mentor zich bezig met de klas als geheel. Een leerling houdt in principe dezelfde mentor in klas 1 en 2, met als kern de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. In klas 3 en 4 wordt de leerling gekoppeld aan een nieuwe mentor die de leerling begeleidt in de overgang van onderbouw naar bovenbouw. In klas 5 en 6 tenslotte is er een mentor die begeleidt bij de overgang van middelbare school naar het vervolgonderwijs. In klas 1, 2 en 3 zullen leerlingen met de eigen klas mentorlessen volgen, waarbij de drie begeleidingsterreinen centraal staan. In klas 4, 5 en 6 is de begeleiding door de mentor meer individueel en zijn er geen mentorlessen meer.

In klas 1 worden de mentor en de leerlingen bijgestaan door juniorbegeleiders. Dit zijn leerlingen uit klas 4 die de nieuwe eerstejaars wegwijs maken in de school en bij alle mentoractiviteiten betrokken zijn. Daarnaast fungeren zij als aanspreekpersoon bij problemen die de eerstejaars liever met een medeleerling bespreken dan met een volwassene. Indien nodig zal een juniorbegeleider de stap naar de mentor begeleiden.

Vakdocenten

De vakdocenten hebben de leerling meerdere keren per week in de les en kunnen de leerling goed in verschillende situaties observeren. Elke leerling is uniek en de docenten op Het 4^e Gymnasium zijn pedagogisch en didactisch bekwaam om met deze verschillen om te gaan. Docenten kunnen in de les deze verschillen bedienen door het aanbieden van extra ondersteuning of uitdaging. Ook zijn ze alert op de verwerking van de informatie uit de les en proberen bij problemen hierbij extra aandacht te besteden

De vakdocent signaleert wanneer er leerlingen zijn die meer ondersteuning nodig hebben dan de basiszorg. De docent informeert de mentor of bespreekt dit tijdens de teamvergadering. Hierna kunnen afspraken gemaakt worden over een juiste aanpak of individuele handelingsadviezen ingewonnen worden via de zorgcoördinator.

Verzuimcoördinator

De verzuimcoördinator zorgt ervoor dat alles rondom afwezigheid, te laat komen en verwijdering van leerlingen administratief en pedagogisch in juiste banen wordt geleid binnen de school. De verzuimcoördinator houdt zich ook bezig met daaruit voortvloeiende taken, zoals het informeren van

mentoren, onderhouden van oudercontact, het maken van schoolarts- en leerplichtmeldingen.

Ouderbetrokkenheid: Informatieverstrekking

Bij afwezigheid van hun kind worden ouders van leerlingen dezelfde dag nog op de hoogte gebracht als dat niet van tevoren bekend was. In alle jaarlagen krijgen leerlingen zelf een mail als ze afwezig zijn gemeld.

Ouders kunnen via Magister de actuele prestaties van hun kind volgen. Ook de aanwezigheid van een leerling wordt in Magister bijgehouden.

Twee keer per jaar wordt een spreekavond georganiseerd waar ouders een gesprek kunnen aanvragen met vakdocenten van hun leerling om te spreken over leervorderingen. Ook wordt één keer per jaar een spreekavond georganiseerd voor contact met de mentor. Voorafgaand aan meerdaagse reizen en rond de profielkeuze en studiekeuze worden ook ouderavonden gehouden.

Buiten deze momenten is het mogelijk contact met de school op te nemen via de mentor, telefonisch of via email.

Ouderbetrokkenheid: Medezeggenschap

In de ouderraad zitten uit elke jaarlaag twee ouders die kritisch meedenken over schoolbeleid en daarbij een adviserende rol hebben naar de schoolleiding. Daarnaast organiseert de ouderraad elk jaar een thema-avond met onderwerpen die voor ouders van belang zijn, zoals omgaan met sociale media en eetstoornissen.

Hoofdstuk 4.2: eerstelijns leerlingenzorg

Ondersteuning tijdens de lessen

De eerste 16 weken van leerjaar 1 staan in het teken van het zo snel mogelijk signaleren van blokkades in het leerproces. Er is een klassikaal plan van aanpak wat door mentoren en vakdocenten wordt uitgevoerd. Na 8 en na 16 weken worden, indien nodig, individuele plannen van aanpak opgesteld. Deze individuele plannen vormen de basis voor de verdere begeleiding. Zie voor verdere details het kopje "Klassenplan".

Ook in de andere jaarlagen is het idee: snel signaleren van mogelijke blokkades en aan de slag met een individueel plan van aanpak. Signalen worden opgevangen door vakdocenten en doorgegeven aan de mentor. Op rapportvergaderingen worden dit soort signalen ook besproken. Leerling, ouders, mentor en vakdocenten zijn betrokken bij het opstellen en uitvoeren van dat plan van aanpak.

Ondersteuning buiten de lessen

Leerlingen in groep 8 van het primair onderwijs met een taalachterstand kunnen deelnemen aan de spitsklas, waardoor

de overstap naar het voortgezet onderwijs wordt vergemakkelijkt.

In klas 1 en 2 bieden wij training in studievoordigheden, begeleiding bij faalangst, ondersteuning bij het maken van huiswerk, taal etc. Leerlingen kunnen kiezen voor extra vakinhoudelijke ondersteuning in de vorm van pluslessen. In klas 1 worden na 8 weken ook specifieke pluslessen gericht op leerstrategieën en studievoordigheden aangeboden.

Verschillen op het gebied van taal en rekenen

Bij achterstand op taalgebied (bijvoorbeeld geconstateerd vanuit de Diataal test) kan een leerling deelnemen aan het Taalatelier in klas 1 en klas 2 om de achterstand in te halen. Ook kan de leerling na signalering deelnemen aan de plusles.

Bij achterstand op rekengebied (bijvoorbeeld geconstateerd vanuit de rekentoets in klas 1) worden leerlingen binnen en buiten de lessen begeleid om de achterstand in te halen. Ook hier kan een leerling weer gebruik maken van de plusles. In klas 4 wordt opnieuw een rekentoets afgenomen en worden hulplessen aangeboden om leerlingen voor te bereiden op de landelijke rekentoets in klas 5 welke meetelt voor het eindexamen.

Ondersteuning bij dyslexie

Leerlingen met dyslexie krijgen (naar behoefte) aangepaste toetsen (lengte, lettertype, vorm) en/of meer tijd (waar mogelijk). Uitgangspunt is het rapport dat bij de diagnose is opgesteld.

Ondersteuning bij dyscalculie

Leerlingen met dyscalculie krijgen (naar behoefte) aangepaste toetsen (lengte, inhoud) en/of meer tijd (waar mogelijk). Ook mogen leerlingen gebruik maken van extra hulpmiddelen op basis van het rapport dat bij de diagnose is opgesteld.

Aanpassingen gericht op meer- en hoogbegaafde leerlingen

Leerlingen die zeer goede resultaten halen worden extra activiteiten aangeboden. In klas 2 kan een klein aantal leerlingen het vak Filosofie samen met klas 5 volgen, waardoor zij al eerder eindexamen in dat vak kunnen doen. In de onderbouw kunnen leerlingen deelnemen aan het 4YOU project waar ze tijdens lestijd aan een eigen onderwerp kunnen werken. In de bovenbouw is er de mogelijkheid deel te nemen aan een Honoursprogramma in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam.

Ook kan er gebruik worden gemaakt van de *groene kaart*. Als een leerling de Groene Kaart inzet voor een les, mag de leerling tijdens die les zogenaamd *groen werken*. Dat betekent dat de leerling op het leerplein, in de mediatheek, in het scheikundelab, in een muziekstudio, etc. mag werken aan schoolwerk of projecten. Dit kan individueel zijn of in een groepje. De leerling mag de reguliere les dus missen, om in

plaats daarvan te werken aan een persoonlijk leerdoel. Dit gaat altijd in overleg met de vakdocent en de mentor.

Sociale vaardigheden

De begeleider sociale ontwikkeling biedt leerlingen die moeten wennen aan veranderende sociale interactie een plek om te praten, met elkaar of met een oudere leerling of met de begeleider zelf, die specialistischer kennis in huis heeft.

Slechtziend en slechthorend

Het 4^e Gymnasium biedt geen standaard ondersteuning voor slechtziende of slechthorende problematiek, omdat we elke situatie apart willen beoordelen. Maatwerk is hierbij nodig en wordt georganiseerd via de zorgcoördinator.

Motorische beperkingen

Er is een lift aanwezig in het gebouw en alle lokalen zijn voor rolstoelen bereikbaar en toegankelijk.

Mentorles

In de eerste klas worden mentorlessen gegeven. Tijdens deze lessen staan uiteenlopende studievvaardigheden op het programma: van memoriseren tot samenvatten en van schematiseren tot het plannen van huiswerk. De centrale vaardigheid is het leren leren: de leerling moet erachter komen wat voor hem of haar de beste leerstrategie is en moet zelf de regie nemen over de wijze van studeren. Daarnaast vinden in de mentorles individuele of klassengesprekken plaats, waarin aandacht gegeven wordt aan uiteenlopende zaken als de sfeer in de klas, culturele verschillen en mediawijsheid (o.a. de omgang met social media).

Ook in de tweede en derde klas zijn er mentorlessen. In de derde klas staan deze vooral in het teken van de profielkeuze.

Stamlokaal

Iedere eerste klas heeft het eerste semester de beschikking over een stamlokaal, een vast lokaal waarin de leerlingen alle theorielessen krijgen en dat hun thuisbasis vormt. Dit geeft rust en structuur in de grote schoolverandering en zorgt voor een goede relatieopbouw in de nieuwe klas.

Het lokaal is voorzien van kapstokken en een "vakjeskast" waarin de leerlingen hun schoolspullen kunnen bewaren. Dit is een manier om de overgang van de basisschool naar de middelbare school soepeler te laten verlopen en de leerlingen zich meer op hun gemak te laten voelen. De leerlingen hebben zelf de verantwoordelijkheid voor het (schoonhouden van) hun lokaal en mogen dit binnen redelijke normen zelf inrichten.

Bij lesuitval zullen de leerlingen van de eerste klas altijd opgevangen worden in hun eigen lokaal of wordt het rooster aangepast. Ze mogen dan zelf werken of het boek voor Nederlands lezen.

Hoofdstuk 5 Ondersteuningsaanbod: tweede lijn

Tweede lijn: extra zorgaanbod In sommige gevallen, blijkt uit individuele gesprekken of signalering door mentor en vakdocent, dat de problematiek te zwaar is om de leerling vanuit de eerste lijn adequaat te kunnen begeleiden. In dat geval kan binnen de school een beroep worden gedaan op de tweede lijn. Deze tweedelijnszorg wordt gevormd door het zorgteam. Het zorgteam bestaat uit een aantal deskundigen die elke hun eigen expertise hebben op sociaal-emotioneel en/of pedagogisch-didactisch vlak. In de meeste gevallen is de tijdelijk begeleiding van de leerling door de tweede lijn binnen de school voldoende om de leerling goed te laten functioneren tijdens zijn of haar verder schoolloopbaan.

Hoofdstuk 5.1: betrokkenen bij tweedelijns-ondersteuning

Aanmelding De aanmelding bij het zorgteam wordt gedaan door ouders, leerlingen, mentoren of jaarlaagcoördinatoren. Het kan ook zijn dat een lid van het zorgteam een mentor ondersteund in zijn taken door gesprekken te voeren met leerlingen en dat daar een advies voor aanmelding uit komt. Wanneer er specifieke zorg geboden wordt is een toestemming van ouders nodig.

Zorgteam Het zorgteam op het 4^e gymnasium bestaat uit de volgende leden:

- Zorgcoördinator (ZoCo)
- Ouder Kind Adviseur (OKA)
- Begeleider Passend Onderwijs (BPO)
- Docentenbegeleider passend onderwijs (DPO)
- Begeleider sociale ontwikkeling (BSO)

Elke week vindt er een overleg plaats tussen de ZoCo, BPO, DPO en BSO. Tijdens dit overleg worden lopende zaken besproken en de voortgang in de gaten gehouden. Maar ook de aangemelde leerlingen besproken en bekeken welke extra ondersteuning er geboden kan worden voor deze leerlingen. Afhankelijk van de uitkomst gaat de persoon met de juiste expertise aan de slag met deze leerling. Er wordt zonnodig eerst geobserveerd in de klas om vervolgens tijdens het gesprek met de leerling een plan van aanpak te maken.

Ook vindt er wekelijks een overleg plaats tussen de ZoCo en de OKA. Lopende zaken en nieuwe aanmeldingen worden doorgenomen. Na een aanmelding vindt er binnen twee weken een eerste gesprek plaats, zijn er na 6 weken minimaal twee gesprekken gevoerd en wordt er na 6 weken in een overleg met de ZoCo besloten hoe het vervolgtraject eruitziet. Dit kan een advies zijn voor externe hulp of nog een paar extra gesprekken.

Zorgcoördinator

De zorgcoördinator is het aanspreekpunt voor alle betrokkenen op het gebied van zorg, ook voor vakdocenten en mentoren. Hij doet voorstellen ter verbetering van de zorg, ondersteunt, adviseert en bemiddelt bij het vinden van de best mogelijke zorg en begeleiding van leerlingen. De zorgcoördinator is een belangrijke schakel in het maken van handelingsplannen voor leerlingen, waarbij ondersteuning vanuit de mentor en vakdocent niet voldoende is of wanneer een brede aanpak gefaciliteerd dient te worden. Samen met ouders, leerling en mentor faciliteert hij de totstandkoming van de afspraken die nodig zijn om de leerling te ondersteunen bij het onderwijs. Daarnaast is de zorgcoördinator verantwoordelijk voor de uitvoering van het zorgplan en het aansturen van het interne zorgteam.

Ouder Kind Adviseur

Op alle Amsterdamse scholen in het Voortgezet Onderwijs werken vaste ouder- en kindadviseurs, jeugdartsen en -psychologen vanuit het Ouder- en Kindteam. Ook wordt de jeugdgezondheidszorg voortaan vanuit de Ouder- en Kindteams aangeboden. Leerlingen en ouder(s) kunnen samen of afzonderlijk bij de OKA terecht met kleine en grote vragen of zorgen. Bijvoorbeeld over het omgaan met leeftijdsgenoten, ruzie thuis of het gebruik van drank of drugs. Maar ook voor het vinden van een leuke activiteit na school. Het Ouder- en Kindteam is er om ouders, kinderen en jongeren goed en snel te helpen.

Begeleider Passend Onderwijs

Scholen hebben de verantwoordelijkheid om alle leerlingen passend onderwijs te bieden. Dus ook leerlingen met een beperking. Om de problemen die dit kan opleveren hanteerbaar te maken en zo mogelijk te overwinnen is er ambulante begeleiding voor deze leerlingen. Deze ondersteunt de interne zorgstructuur, docenten, maar ook leerlingen met motivatieproblemen, planning, aandacht en concentratie, taakgerichtheid. Alles binnen de kaders van zelfredzaamheid.

Docentenbegeleider Passend onderwijs

Vanaf schooljaar 2017-2018 hebben wij op het 4e Gymnasium ook een docentenbegeleider passend onderwijs. Dit is een docent met ervaring in het onderwijs en kennis van veelvoorkomende problematiek, die informatie en adviezen geeft aan docenten over onderwijs op maat in de klas. Ook voert de DPO gesprekken met leerlingen die extra aandacht nodig hebben.

Begeleider sociale ontwikkeling

De begeleider sociale ontwikkeling biedt leerlingen die moeten wennen aan veranderende sociale interactie een plek om te praten, met elkaar of met een oudere leerling of met de begeleider zelf, die specialistischer kennis in huis heeft.

Hoofdstuk 5.2: tweedelijns leerlingenzorg

Intelligentie	De school biedt extra activiteiten voor leerlingen met een meer- of hoogbegaafdheidsprofiel in de tweede lijn en past waar nodig de roosters van deze leerlingen hierop aan.
Leer- en ontwikkelproblemen	In de derde lijn bieden wij ondersteuning aan bij leerachterstanden voor rekenen en taal middels extra cursussen. Er is didactische ondersteuning in de vorm van pluslessen. Voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie en problemen met informatieverwerking worden extra faciliteiten aangeboden zoals grootschrift, aangepaste toetsen, tijdverlenging en het mogen gebruiken van hulpmiddelen.
Werkhoudingsproblematiek	Als een leerling een ongewenste werkhouding structureel blijft vertonen wordt samen met mentor en eventueel ouders een plan-van-aanpak opgesteld om het gedrag bij te stellen.
Sociaal-emotioneel functioneren	Bij leerlingen die belemmerd zijn in sociaal-emotioneel functioneren kan de schoolmaatschappelijk werker ingezet worden.
Aanpassingen in verband met algemene dagelijkse behoeften	Op iedere verdieping is een MiVa-toilet aanwezig, op de begane grond aangevuld met was- en douchevoorzieningen. In het kantoor van de conciërge is een ijskast aanwezig voor medicijnopslag. Voor medicijnverstrekking hanteren wij het Protocol Medicijnverstrekking en Medisch Handelen op scholen, zoals vastgesteld door het Samenwerkingsverband Amsterdam. In de derde lijn kan ondersteuning geboden worden voor leerlingen die aanpassingen nodig hebben bij het eten/drinken.
Langdurig ziek	Voor langdurig zieke kinderen is het lastig op school te komen, lessen te volgen en overzicht te houden van achterstanden en gemiste toetsen. We verwachten van de leerling dat er binnen de kaders van zelfredzaamheid contact gehouden wordt met docenten en leerlingen, ondersteund door de Docentenbegeleider Passend onderwijs. Deze helpt de leerling in het verkrijgen van de juiste informatie op de juiste momenten en adviseert docenten. Ook adviseert de schoolarts de school over maatwerk.
Maatwerk	Niet alle leerlingen zijn hetzelfde, net als situaties waar extra ondersteuning voor nodig is. Er is dus bij elke leerling sprake van maatwerk, zoals bijvoorbeeld bij een leerling met een disharmonisch intelligentieprofiel. Met het zorgteam zullen we kijken wat de mogelijkheden van ondersteuning zijn. Wij bieden maatwerk, binnen de kaders van zelfredzaamheid.

Vertrouwenspersoon

Leerlingen, ouders en medewerkers kunnen bij de (interne) vertrouwenspersonen terecht met problemen van vertrouwelijke aard, bijvoorbeeld op het terrein van pesten, (seksuele) intimidatie, discriminatie of agressie. De vertrouwenspersoon op school kan klachten bespreken of indien nodig doorverwijzen naar de externe vertrouwenspersoon. Daarnaast is er voor alle klachten een klachtencommissie. De volledige klachtenprocedure is te vinden op de schoolwebsite (onder Organisatie).

Huiswerkklas

Er is een naschoolse, interne huiswerkklas. Aanmelding gebeurt via de mentor.

Hoofdstuk 6 Ondersteuningsaanbod: derde lijn

Derde lijn: externe hulp

Het zorgteam bestaat uit een aantal deskundigen die elke hun eigen expertise hebben op sociaal-emotioneel en/of op pedagogisch–didactisch vlak. In vele gevallen is tijdelijke begeleiding van de leerling door de tweede lijn binnen de school voldoende om een leerling goed te laten functioneren tijdens zijn of haar verdere schoolloopban. Echter, in andere gevallen is een meer intensieve en gespecialiseerde begeleiding nodig. In dat geval kan de tweede lijn de leerling en eventueel ouders doorverwijzen naar de externe hulpverlening, oftewel de derde lijn. Deze derdelijnszorg speelt zich buiten de school af. Zodra de derde lijn is ingeschakeld kan de begeleiding vanuit de tweede lijn vaak worden afgerond.

Hoofdstuk 6.1: betrokkenen bij derdelijns-ondersteuning

ZAT

Zorg- en adviesteams (ZAT) zijn multidisciplinaire teams, waarbij de leden samenwerken om de zorg die de school biedt zo veel mogelijk te laten aansluiten op de zorg en ondersteuning die externe instanties aan de jongeren en ouders verlenen. Hierbij komen de sectoren zorg en school samen met als doel kinderen en jongeren met problemen snelle en goede hulp krijgen.

Het ZAT wordt aangestuurd door de zorgcoördinator en heeft de schoolarts, OKA en leerplecht als vaste leden. Soms kan een andere expert worden gevraagd om aan te schuiven bij het overleg. Bijvoorbeeld een psycholoog, psychiater of wijkagent.

Als de school signalen bij een leerling herkent die erop wijzen dat extra zorg of ondersteuning nodig is (die niet in de eerste en tweede lijn geboden kan worden) kan via het ZAT een probleemanalyse worden gemaakt en kan zo snel mogelijk hulpverlening van de jongere, ouders en eventueel school worden opgestart. Er worden adviezen gegeven, voortellen voor handelingsplannen gemaakt, eventueel een

indicatiestelling voorbereid, hulpverlening afgestemd op de onderwijszorg en opvoedingsondersteuning.

Sinds schooljaar 2017-2018 zijn er geen geplande overleggen meer waar alle leden van het ZAT altijd bij aanwezig zijn. Er is gekozen om de lijnen kort te houden en via direct contact snel te handelen. Daarnaast is er elke 2 weken contact tussen de leerplecht en de zorgcoördinator op het spreekuur van de leerplecht. Ook is er naast het directe contact altijd elke maand een overleg tussen de zorgcoördinator, de OKA en de schoolarts op de locatie van het wijkteamcentrum.

Schoolarts

Als leerlingen langdurig of frequent ziek zijn, of als leerlingen niet goed functioneren en er gedacht wordt aan lichamelijke of psychische oorzaken, kan de schoolarts ingeschakeld worden. Een mentor kan in overleg met de leerling en ouders een leerling via de zorgcoördinator of leerjaarcoördinator aanmelden. Daarnaast kunnen ouders zelf contact opnemen met de schoolarts via de GGD. De schoolarts is ook onderdeel van het ZAT en adviseert de school ook over handelingsadviezen en aanpassingen in het onderwijs.

Schoolarts en ziekteverzuim

Op school is extra aandacht van de schoolarts en Zorgcoördinator voor ziekteverzuim bij leerlingen van het Voortgezet Onderwijs. Om onnodig schooluitval zoveel mogelijk te voorkomen, is door de schoolarts in samenwerking met de school een nieuwe aanpak van schoolverzuim wegens ziekte ingevoerd; Het M@ZLprotocol. Een leerling die regelmatig ziek is, loopt al gauw leerachterstand op of mist het contact met zijn/haar vrienden en vriendinnen op school. Leerlingen die meer dan gemiddeld wegens ziekte van school verzuimen, zullen in een vroeg stadium in contact gebracht worden met de schoolarts. De leerjaarcoördinator kan besluiten ouders en leerlingen te laten oproepen door de schoolarts bij frequent, langdurig of bij een opvallende regelmaat in de ziektemeldingen. De schoolarts gaat samen met de leerling en diens ouders na welke problemen geleid hebben tot ziekteverzuim en wat mogelijke oplossingen hiervoor zijn. De bevindingen van de schoolarts worden met in achtneming van de privacyregels teruggekoppeld naar de school. Zo nodig adviseren zij de school om een leerling extra te begeleiden.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ziet er op toe dat wettelijke afspraken voor leerlingen tot 23 jaar worden nageleefd zoals deze zijn vastgelegd in de Leerplichtwet en de RMC-wetgeving. Dat betekent dat de leerplichtambtenaar:

- er op toe ziet dat leerlingen tot 18 jaar bij een school staan ingeschreven totdat zij een startkwalificatie hebben;
- er op toe ziet dat jongeren van 18-23 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, bezig zijn deze te halen;
- een onderzoek instelt als er een melding is dat een leerling zonder toestemming van school wegblijft;
- samenwerkt met de school en andere partners om spijbelaars en uitvallers zo snel mogelijk weer naar school terug te laten keren, eventueel met hulp van een schoolarts, een ouder- kind-centrum, de jeugdzorg of een andere instelling.

Leerplichtambtenaar en het spreekuur.

Het 4^e Gymnasium heeft vanaf half oktober elke twee weken een leerplichtspreekuur, waarin de leerplichtambtenaar preventieve gesprekken voert met leerlingen die veel verzuimen. De leerling wordt voor dit spreekuur aangemeld door de school en in het verzuimprotocol staat beschreven aan welke criteria de aanmelding moet voldoen.

Schoolverpleegkundige

In de tweede klas worden alle leerlingen gemeten en gewogen en wordt door de schoolverpleegkundige een digitale vragenlijst over het sociaal-emotioneel welbevinden afgenomen. Indien de uitslag van deze screening daartoe aanleiding geeft, worden leerlingen uitgenodigd voor een gesprek. Op indicatie worden ook de ogen, de oren en de houding gecontroleerd. Van mogelijke afwijkende bevindingen en adviezen worden de ouders schriftelijk op de hoogte gesteld. Ook wordt de schoolverpleegkundige om advies gevraagd in het ZAT en kunnen er gesprekken gevoerd worden met leerlingen met psychosociale problemen.

TOP-klas

De TOP-klas is bedoeld voor leerlingen die tijdelijk buiten school geplaatst moeten worden, met gedragsverbetering als doel zodat de leerlingen weer terug naar school kunnen komen.

School voor zieke kinderen

Wanneer een leerling tussen de 3 en 6 weken moet verzuimen vanwege een ziekte, kan huisonderwijs worden aangevraagd. Als het vermoeden bestaat dat deze periode langer gaat duren en als een leerling structurele begeleiding en veel extra zorg nodig heeft dan wordt binnen het samenwerkingsverband waar de school deel van uitmaakt een afspraak gemaakt over de inzet van extra middelen voor deze chronisch of langdurig zieke leerling. Het samenwerkingsverband kan zelf de extra

ondersteuning organiseren (IVIO of ander maatwerk) of als er geen passende plek is zorgdragen voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs.

Samenwerkingsverband (OSL)

Op 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs ingevoerd. Het uitgangspunt van die wet is dat alle leerlingen een plek moeten krijgen op een school die past bij hun mogelijkheden. Ook leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De Amsterdamse schoolbesturen voor voortgezet (speciaal) onderwijs (met uitzondering van cluster 1 en 2) zijn verenigd in het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen. De scholen van het Samenwerkingsverband hebben samen afspraken gemaakt over hoe ze vorm gaan geven aan passend onderwijs. Het 4e Gymnasium werkt nauw samen met het samenwerkingsverband.

Sommige leerlingen hebben moeite de juiste school te vinden, of hebben behoefte aan een speciaal onderwijstraject met extra ondersteuning en begeleiding. Voor deze leerlingen bestaat het OnderwijsSchakelLoket (OSL). Dit bovenschoolse loket is onderdeel van het Samenwerkingsverband. Het OSL spant zich in om ervoor te zorgen dat leerlingen die dreigen uit te vallen toch op de juiste plaats in het onderwijs terechtkomen. Het doel van het OSL is te voorkomen dat leerlingen voortijdig het onderwijs verlaten of langdurig thuis komen te zitten.

De belangrijkste taken van het OSL zijn:

- Adviseren en bemiddelen bij moeilijk plaatsbare leerlingen en bij leerlingen voor wie de school niet langer de benodigde begeleiding kan bieden
- Bemiddelen bij leerplichtige leerlingen die niet op een school staan ingeschreven.
- Zorgen voor de plaatsing van leerlingen in bovenschoolse trajecten (TOP, Transerium etc.).
- Het behandelen van aanvragen voor de toelaatbaarheidsverklaring voor leerlingen die naar het voortgezet speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) gaan.
- Scholen adviseren in ingewikkelde zorgvraagstukken.

Transferium

Het Transferium is er voor leerlingen die niet meer op hun reguliere school kunnen blijven, en voor leerlingen die wel leerplichtig zijn, maar niet meer naar school gaan. Leerlingen van twaalf tot zestien jaar krijgen op het Transferium dagelijks onderwijs in een groep van maximaal veertien leerlingen. Zij volgen lessen die aansluiten bij de opleiding die ze volgden in het reguliere onderwijs. Daarnaast krijgen zij veel persoonlijke begeleiding. Het Transferium is een 'uitzoektraject', waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden van de leerlingen. Niet alleen de leerlingen, maar ook de ouders kunnen tijdens een Transferiumperiode hulp krijgen, bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning. Als er meer hulp nodig is, wordt er gezorgd voor de juiste doorverwijzing.

Na de Transferiumperiode volgt een advies met betrekking tot het vervolgonderwijs. Sommige leerlingen kunnen terug naar het reguliere onderwijs. Andere leerlingen stromen door naar een ROC of worden doorverwezen naar het voorgezet speciaal onderwijs.

De Transferia worden verzorgd door Altra. Amsterdam heeft vier Transferia, verspreid over de stad. Het Transferium Bleichrodt is specifiek voor de leerlingen die op havo- en vwo-niveau les krijgen.

Overige instanties

Verder heeft Het 4^e Gymnasium, wanneer nodig en via de zorgcoördinator, contact met Jeugdbescherming Regio Amsterdam, ZieZon, Jeugdzorg, IPA, psychologen en psychiaters, Altra, Spirit, De BAScule, GGZ, Jellinek, JGZ, Opvoedpoli, MEE, dr. Bosman, Lijn 5, Veilig thuis, Samen Doen, politie, De Hoogstraat Revalidatie en andere hulpverleners.

Hoofdstuk 7: Kwaliteit en evaluatie

Kwaliteitsbeleid

Veel van wat leerlingen op school leren en presteren is niet uit te drukken in cijfers. Bijvoorbeeld vanwege het feit dat het 4e Gymnasium sterk de nadruk legt op leren buiten de les. Of vanwege het feit dat academische en andere vaardigheden waarvoor de kiem is gelegd op school, pas veel later tot volle wasdom komen. Toch zijn ook cijfermatige resultaten een belangrijke bron van informatie. De resultaten vormen de basis voor kwaliteitsverbetering.

- Slagingspercentages
- Oordeel inspectie
- Tussentijdse uitstroom
- Percentage docenten met bevoegdheid
- Opleidingsbudget versus realisatie
- Tevredenheid medewerkers

- Tevredenheid ouders en leerlingen
- Schoolplan (mate van de realisatie voorgenomen doelstellingen in het activiteitenplan).

In de website Vensters voor Verantwoording worden op twintig indicatoren de feiten en cijfers van middelbare scholen gepubliceerd. Dit biedt openheid over resultaten, onderwijsbeleid, kwaliteit en bedrijfsvoering. Ook maakt dit een vergelijking op landelijk niveau mogelijk en geeft het belanghebbenden van de school een beeld van ons onderwijs. De 4e Gymnasium Vensters zijn te vinden op http://www.schoolvo.nl/?p_schoolcode=40586-30GC-000.

Kwaliteit zorgbeleid

Aan de hand van de volgende evaluaties worden verbeterpunten opgesteld die de basis vormen voor nieuwe afspraken over een verbetering van de zorgstructuur:

- Inspectie oordeel
- Jaarlijkse evaluatie ZAT partners
- Jaarlijkse evaluatie intern zorgteam
- Jaarlijkse ontwikkeldoelen en inzet ondersteuningsmiddelen samen met het Samwerkingsverband.
- Quicksan leerplicht.
- Tevredenheid medewerkers
- Tevredenheid ouders en leerlingen

Verbeterpunten

Uit de beschrijving van dit document komt naar voren dat Het 4^e Gymnasium een uitgebreid pakket aan leerlingenbegeleiding biedt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben of verdergaande zorg behoeven. Ook wordt er geïnvesteerd in een breed intern zorgteam. Goede ontwikkelingen die recent gestart zijn.

Twee jaar geleden had de zorg op Het 4^e Gymnasium een achterstand en in de afgelopen 2 jaar zijn er in de volle breedte grote stappen gemaakt. Zo is de interne zorgstructuur vernieuwd, zijn er nieuwe functies ontstaan (DPO, BSO) en heeft de zorgcoördinator meer uren gekregen.

De komende 2 jaar staat in het teken van het werken volgens de nieuwe structuur en aanscherpen waar nodig.

Speciale aandacht is er voor de scholing van vakdocenten in kennis over passend onderwijs, zorgleerlingen en maatwerk in de klas.